

Räddningstjänsten Åmål PM

Brand- och utrymningslarm.

Datum senast reviderat: 2012-04-26

Bakgrund och syfte

I samhället finns det flera olika typer av larm som berör brand- och utrymningssäkerheten. Detta PM skall vara ett stöd för räddningstjänstens tillsynsförare, ägare och projektörer till brand/utrymningslarm.

Myndighetsanläggning

Den del av en brand/utrymningslarmanläggning som behövs för att uppfylla funktionskraven i bygglagstiftningen och/eller Lagen om skydd mot olyckor betraktas som en myndighetsanläggning.

Samhällskraven i lagstiftningarna är att de som vistas i en byggnad skall kunna utrymma innan kritiska förhållanden uppstår och att risken för brandspridning till byggnader på grannens tomt skall begränsas. En utrymningsanläggning kan betraktas som en myndighetsanläggning utan att det finns krav på larmöverföring till bemannad larmcentral.

Exempel där det automatiska brandlarmet och/eller utrymningslarm är ett direkt personskydd för människor kan vara:

- Vårdanläggningar
- Kriminalvård och anstalter där personer är inlåsta.
- Särskilda boenden för personer med vårdbehov
- Hotell med hotellrum i annat än markplan
- Samlingslokaler

Exempel på automatiska brandlarm som är skydd mot brandspridning.

- Större industrier/lagerbyggnader med hög brandbelastning, se BBR 2008 avsnitt 5:73.

Larmöverföring

I brandskyddsdocumentationen skall syftet med brand/utrymningslarmanläggningen framgå. Bygger utrymningssäkerheten eller skydd mot brandspridning på Räddningstjänstens medverkan skall brandlarmet larmöverföras till räddningstjänsten eller bemannad larmcentral.

Larmlagring

En bedömning måste göras från fall till fall om larmlagring kan tillämpas. Följande punkter bör ligga till grund för bedömningen.

- Utrymningsorganisation, d v s koncept för hur personalen skall bete sig och agera vid brand.
- Utbildningsplan för personalen vad avser brand och utrymning.
- Personaltäthet och fysisk status på dem som vistas i byggnaden.
- Hur beroende utrymningssäkerheten eller skydd mot brandspridning är av Räddningstjänstens insats.
- Status på det byggnadstekniska brandskyddet.

Räddningstjänsten Åmål PM

Larmet skall automatiskt vidarebefordras om det inte kvitteras inom 60 sekunder. Tiden skall hållas så kort som möjligt och anpassas till förhållande i det enskilda fallet. Kan inte kvittenstiden 60 sekunder hållas så kan anläggningen förses med fler kvittensknappar. Om undersökning som vidtas efter kvittens av larmet varar längre än 3-10 minuter skall larmet vidarebefordras. Tiden skall hållas så kort som möjligt och anpassas till förhållande i det enskilda fallet.

Brandlarm från värmedetektorer skall inte fördröjas av larmlagringsfunktionen, larmknappar ska normalt heller inte fördröjas av funktionen.

Se vidare: Regler för automatisk brandlarm anläggning, SBF 110:6.

Stängd sektion

Då en sektion måste stängas av kan bevakningsåtgärder behöva vidtas.

Automatiskt brandlarm

Lokaler och rum som behöver förses med brandlarm för att samhällskraven skall uppfyllas skall förses med automatiskt brandlarm i omfattning enligt SBF 110:6 (tidigare RUS)
Se BBR 2008 avsnitt 5:3 541.

Utrymningslarm

Aktivering av utrymningslarm kan ske enligt två alternativa principer.

- Automatisk aktivering via detekteringssystem kombinerat med manuell aktiveringsmöjlighet
- Enbart manuell aktivering

Valet av alternativ måste ske utifrån en analys av det aktuella utrymningslarmets syfte och funktion.

Utrymningslarm skall ha hörbarheten av minst 65 dB(A) i samtliga lokaler som larmet betjänar. Där människor sover skall hörbarheten vara minst 75 dB(A) vid huvudkudden. Vid hög bakgrundsljudnivå skall hörbarheten vara minst 10 dB(A) högre.
I samlingslokaler där ≥ 150 personer beräknas vara bör talat meddelande alltid användas.

I bostäder anses brandvarnare vara en godtagbar lösning för utrymningslarm, se vidare SRVFS 2007:1.

Talat meddelande

I samlingslokaler där ≥ 150 personer beräknas vara bör talat meddelande alltid användas. I publika lokaler där det förekommer musik eller annat ljud med hög volym måste ett utrymningslarm kombineras med andra åtgärder för att ett meddelande ska uppfattas t.ex. i diskotek, danslokaler, spelhallar, kasinon, konserthallar etc.

Räddningstjänsten Åmål PM

Exempel på lämpliga åtgärder när utrymningslarmet aktiveras kan vara:

- Normalbelysningen tänds automatiskt.
- Ljudet från musikanläggningar stängs automatiskt av.
- Rökmaskin stängs automatiskt av.

Utrymningsmeddelande ska alltid innehålla följande tre delar:

- Begäran om uppmärksamhet.
- Information om vad som har hänt.
- Instruktion om vilken åtgärd som ska vidtas.

Utrymningsmeddelandet ska upprepas kontinuerligt tills utrymningslarmet återställs via centralutrusningen eller manövertablån.

Meddelandet ska alltid anges på svenska. För publika utrymnen ska meddelandet upprepas på engelska. Beroende på lokala förhållanden kan meddelandet även behöva anges på andra språk.

Kontroll.

Automatiska brandanläggningar och utrymningslarm skall internkontrolleras regelbundet. Det är anläggningssägaren som är ansvarig för att kontroller utförs.

Den interna kontrollen skall utföras så ofta som anges i till anläggningen tillhörande dokumentation eller så ofta som behövs för att anläggningen skall anses ha tillförlitlig funktion. En äldre anläggning behöver troligtvis kontrolleras oftare än en nyare anläggning. Kontrolljournal ska finnas där utförda kontroller, provningar, driftstörningar och eventuella förändringar finns noterade.

Automatiska brandlarm ska provas minst en gång per månad där prov av centralutrustningens indikeringar och funktioner enligt skötselinstruktionen utförs samt kontroll av batterier och strömförsörjning. Larmet ska revisionsbesiktas en gång per år med högst 15 månaders mellanrum eller enligt gällande avtal med räddningstjänsten.

För utrymningslarm ska ett fullständigt funktionsprov med angivande av utrymningslarm i hela byggnaden utföras minst en gång per kvartal.

Källdata: Boverkets byggregler, BBR 2008
Svenska brandförsvarsföreningen, Utrymningslarm 2003
Svenska brandförsvarsföreningen, Regler för automatisk brandlarm anläggning SBF 110:6
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, www.msb.se